

Na říčce „Zlatý potok“ založil hrabě Dittrichstein v roce 1840 cukrovar ze zrušené koželužny. V nově založeném cukrovaru se vyráběl pouze surový cukr, voda říčky obstarávala zpočátku pohon strojů.

Sňatkem hraběte Vladimíra Mittrovského s dcerou hraběte Dittrichsteina v r. 1844 přešel cukrovar do majetku rodiny Mittrovských.

V roce 1847 bylo rozšířeno zařízení cukrovaru o jeden žentour a provoz se zvětšoval – pracovalo se ve dne i v noci. Rozvoj cukrovaru rok od roku pokračoval i přes některé nepříznivé okolnosti, jež se vyskytly, jako např. malá cukernatost řepy v r. 1848. V r. 1856 byla přestavěna spodárna, pro niž byl vydržován zvláštní zřízenec – hrnčíř, jenž měl kromě toho i dozor v sokolnické cihelně. Vyrobený surový cukr byl prodáván firmě Zimer a spol. ve Vídni, firmě Reimer a spol. v Tuřanech, ale hlavně Robertovi v Židlochovicích, kterému byla odprodávána i melasa.

Kromě výroby surového cukru byla v r. 1871 zřízena i výroba rafinády. Bílý cukr-písek se vyráběl za velmi ztížených podmínek, a proto byla

v r. 1879 výroba rafinády zrušena a od té doby až dosud se vyrábí pouze cukr surový.

Hrabě Mittrovský vedl cukrovar ve vlastní režii až do roku 1896, kdy se rozhodl, že jej pronajme. Již v té době projevili zájem o pronájem cukrovaru rolníci z blízkého okolí Sokolnic. Neměli však v jednání o pronájem úspěch – hrabě Mittrovský pronajal cukrovar na dobu 20 let firmě Offermann a spol., majitelce cukrovaru ve Vyškově, za finanční spoluúčasti cukrovarů ve Šlapanicích, Modřicích u Brna a Židlochovicích.

Myšlenka pokrokových rolníků z blízkého okolí na získání cukrovaru do vlastních rukou je neopustila a přední rolníci František Dvořák a František Sekanina ze Sokolnic, jakož i Alois Barták z Telnice navázali přímé jednání s hrabětem Mittrovským o pronájem cukrovaru. Při několikerém jednání projevili hrabě Mittrovský pochybnosti o finančním zajištění a mluvčím oznámil, že uzavře nájemní smlouvu s financující bankou a nebude mít námitky proti podnájmu cukrovaru nově utvářející se akciové společnosti „Rolnický akciový cukrovar v Sokolnicích“.

V krátké době bylo dosaženo dohody s Moravskou agrární a průmyslovou bankou v Brně o podnájmu cukrovaru za původních podmínek, sjednaných mezi bankou a hrabětem Mittrovským.

Roční nájemné bylo stanoveno na částku K 114,500,— a bylo splatno vždy předem k 1. lednu a k 1. červenci kalendářního roku. Nájemní smlouva měla být uzavřena na dobu 20 let, a to od 1. ledna 1916 po skončení nájemní smlouvy s firmou Offermann a spol. Investice, provedené během nájemní smlouvy a se souhlasem hraběte Mittrovského, by se staly majetkem pronajímatele bez náhrady.

Po těchto přípravných jednáních se konala dne 30. prosince 1913 ustavující valná hromada „Rolnického akciového cukrovaru v Sokolnicích“, na níž byl návrh nájemní smlouvy schválen.

Byl zvolen dvacetičlenný výbor, v jehož čele stál ve funkci předsedy František Dvořák, rolník ze Sokolnic. Nově utvořená rolnická akciová společnost vydala 2000 akcií o nominální hodnotě K 200,— za kus. Akcie byly vázány povinnou dodávkou 150 q cukrovky na jednu akcii.

Dne 1. dubna 1916 převzala rolnická společnost cukrovar do své správy od dosavadního nájemce — firmy Offermann a spol. — a tím

byla usilovná práce rolníků Dvořáka, Sekaniny a Bartáka korunována úspěchem.

Všichni zaměstnanci včetně pomocných sil byli automaticky převedeni k novému nájemci za stejných platových podmínek. Technickým vedením byl pověřen ve funkci ředitele ing. Václav Cemper a administrativním vedením disponent Augustin Kvasnička.

První starostí akciové společnosti bylo postavit ještě před zahájením kampaně 1916/17 vlečnou kolejovou dráhu z cukrovaru do železniční stanice Sokolnice v délce 1,5 km, aby byl též zajištěn přísun cukrovky ke zpracování i ze vzdálenějších míst. Postavením vlečky byla pověřena berlínská firma Orenstein & Koppel. Velmi důležitou roli při zadávání stavby vlečky hrála dodávka lokomotivy, kterou žádná z domácích firem nemohla dodat dříve než do jednoho roku, poněvadž byly plně zaměstnány dodávkami pro válečné účely. Pouze jmenovaná firma mohla lokomotivu dodat do dvou měsíců s podmínkou, že jí bude zadána i stavba vlečky. Vlečka byla postavena za značných obtíží a na pracích se hlavně podíleli váleční zajatci.

První kampaň 1916/17 byla velmi těžká, hlavně pro nedostatek zapracovaných zaměstnanců, dále pak pro nedostatek paliva, koksu a jiného technického materiálu, takže řepná

kampaň musela být předčasně ukončena a řepa prodána cukrovaru v Mohelnici.

Po vzniku samostatného československého státu v r. 1918 celkový rozvoj rolnické společnosti úspěšně pokračoval a důvěra rolníků v podnik se zvyšovala.

Poptávka po akciích cukrovaru donutila tehdejší správní radu v letech 1923 až 1925 k vydání druhé a na to ihned třetí emise, čímž počet vydaných akcií vzrostl na 4000 kusů. Počet zájemců o koupi akcií překročil možnost uspokojit všechny žadatele.

Po úmrtí zakladatele a prvního předsedy rolnické společnosti Františka Dvořáka byl zvolen v r. 1921 předsedou správní rady Alois Barták z Telnice.

Na podzim 1923, v době, kdy již byla prováděna pozemková reforma, došlo k rozhovorům mezi zástupci hraběte Mittrovského a zástupci rolnické akciové společnosti o možnosti prodeje cukrovaru. V průběhu jednání se vyskytly názorové rozdíly, takže jednání se prodlužovalo.

Ale blížící se provádění pozemkové reformy na Brněnsku uspíšilo rozhodnutí hraběte Mittrovského o odprodeji cukrovaru. Aby byla přijatelně vyřízena záležitost odprodeje, stanovil hrabě podmínku, že spolu s cukrovarem musí rolnická společnost odkoupit zemědělské dvory

Blažovice, Jiříkovice, Ponětovice, Šlapanice, Tuřany a Dvorská.

Dne 9. prosince 1926 došlo konečně za souhlasu Státního pozemkového úřadu k odprodeji cukrovaru včetně šesti dvorů za dohodnutou cenu – a to: za cukrovar Kč 4,250.000,– a za uvedených 6 dvorů včetně veškerého inventáře a zásob Kč 3,000.000,–. V letech 1928 až 1929 byla po dohodě se Státním pozemkovým úřadem v Brně provedena výměna šesti zemědělských dvorů za dvory Vladimírov a Ovčírna v kat. obci Sokolnice a Telnice. Prvním hospodářským správcem dvorů Vladimírov a Ovčírna se stal Antonín Dvořáček.

Po odchodu admin. ředitele Augustina Kvasničky ze služeb společnosti v r. 1924 byl pověřen administrativním vedením cukrovaru disponent Evžen Friedl, který byl v roce 1929 jmenován administrativním ředitelem.

V důsledku poměrně značných dodávek cukrovky, nízkého denního zpracování a nevyhovujícího již zařízení, byla rolnická společnost donucena přistoupit k rozsáhlým rekonstrukcím. Po kampani 1924/25 byly postaveny nové řepní splavy o kapacitě 120.000 q cukrovky. V témže roce bylo postaveno nové cukerní skladíště o kapacitě 40.000 až 50.000 q surového cukru. Rovněž bylo provedeno rozšíření tovární vlečky. Po ukončení kampaně 1926/27 byla

provedena Škodovými závody rozsáhlá rekonstrukce strojního zařízení cukrovaru, čímž bylo dosaženo denního zpracování cukrovky 9000 q z původních 5000 q. Byl elektrifikován celý závod a postavena nová výkonnější turbína, rovněž byla rekonstruována kotelna, čímž byla denní kapacita zvýšena na 12.000 až 13.000 q cukrovky.

Po odchodu na odpočinek předsedy správní rady Aloise Bartáka z Telnice v r. 1927 byl jeho nástupcem zvolen Simeon Vacula z Habrovan.

Neutěšené poměry na světových cukerních trzích v třicátých letech a později, jakož i konkurence třtinového cukru se dotkly značnou měrou československého cukerního průmyslu. Došlo tak k zastavení celé řady cukrovarů, mezi nimi též cukrovaru v Rosicích. Rolnickému cukrovaru v Sokolnicích byla učiněna nabídka ke koupi tuzemského kontingentu rosického cukrovaru. Po projednání byla nabídka přijata a hospodářská situace sokolnického cukrovaru se poněkud zlepšila.

Avšak stoupající světová krize donutila správní radu, v zájmu zachování existence cukrovaru v r. 1935 zapojit cukrovar v Sokolnicích za předem sjednaných podmínek do velké cukrovarnické společnosti, tzv. Akciové společnosti pro průmysl cukrovarnický v Hodoníně, s ústřední kanceláří v Břeclavi.

Byla provedena výměna akcií cukrovaru v Sokolnicích za akcie hodonínské společnosti v poměru 1 sokolnické akcie za 1,5 hodonínské akcie a doplatku Kč 350,— na jednu sokolnickou akcii ve prospěch sokolnických akcionářů. Touto finanční transakcí se stal Rolnický akciový cukrovar v Sokolnicích součástí hodonínské cukrovarnické společnosti, ale přitom si udržel naprostou samostatnost.

Zřízením Protektorátu Čechy a Morava byla ústřední kancelář Akciové společnosti pro průmysl cukrovarnický přemístěna do Brna a zášahem Němců, kteří získali většinu akcií, ztratil cukrovar v Sokolnicích od r. 1943 správní samostatnost.

Při osvobozovacích bojích v Sokolnicích dne 24. dubna 1945 byl cukrovar ustupující německou armádou zapálen a z velké části zničen. Shořely střechy, podlahy, provozní materiál a v cukerním skladišti zbytek nevyexpedovaného surového cukru. Strojní zařízení, pokud nebylo úplně zničeno, bylo značně poškozeno. Požár zachvátil také obytnou budovu technického ředitele a administrativní budovu, která lehla popelem s veškerým účetním a archívním materiálem. Celková škoda, vzniklá tímto požárem, byla příslušnými znalci odhadnuta na 20 miliónů K.

Po osvobození naší republiky v květnu 1945

byly ihned zahájeny přípravy k odklizovacím a obnovovacím pracím zničeného cukrovaru pod vedením ředitelů ing. Václava Cempere a Evžena Friedla za úzké spolupráce s tehdy utvořenou závodní radou cukrovaru v čele s prvním předsedou Jindřichem Vlachem.

S velkou obětavostí a nadšením všech zaměstnanců byly zahájeny odklizovací práce.

Národní správa, která byla pověřena vedením Akciové společnosti pro průmysl cukrovarnický v Brně, jejíž součástí cukrovar v Sokolnicích byl, nebyla zpočátku příliš nakloněna myšlence o opětovém vybudování zničeného cukrovaru. Zástupcům cukrovaru a závodní rady se po dlouhém a usilovném jednání podařilo přesvědčit národní správu o ekonomické nutnosti opět uvést závod do provozu.

Na podzim r. 1945 odešel na zasloužený odpočinek technický ředitel ing. Václav Cemper, který stál od r. 1916 v čele závodu a svými odbornými znalostmi a obětavou prací měl velkou zásluhu na tom, že cukrovar překonal i těžké doby za své existence.

Po odchodu ing. V. Cempere byl závod nucen získat vedoucího technického pracovníka, který by za velmi těžkých poválečných poměrů a podmínek provedl v co nejkratší době úspěšné obnovení závodu a uvedl jej do provozu. Ve spolupráci s národní správou Akciové společ-

nosti pro průmysl cukrovarnický, vedením závodu a závodní radou podařilo pro tento těžký úkol získat strojního inženýra Svatopluka Pittauera.

Při obnově cukrovaru byly vybudovány nové střechy a podlahy, upraveno cukerní skladiště s rozvodem surového cukru a postavena automatická cukerní váha.

Řepník byl vybaven novým strojním zařízením, bylo zabudováno nové automatické vápnění, obnovena a rozšířena elektrifikace celého závodu. Rozšířena byla i kotelna a zvýšen tovární komín. Situace si vyžádala přestavbu vodní věže a poškozené potrubí bylo nahrazeno novým. Dále bylo obnoveno skladiště materiálu a zvětšena okna ve všech provozních budovách. Byla vybudována i zámečnická dílna a vybavena novějšími obráběcími stroji a vrtačkami. Nově postavené technické kanceláře a laboratoř byly vybaveny veškerým potřebným zařízením. Pro všechny zaměstnance byla zřízena jídelna a sociální zařízení.

Celkové náklady na obnovení závodu činily 38,500.000 Kčs.

Za spoluúčasti velmi obětavého kolektivu celoročních i sezónních dělníků a úředníků, studentských brigád, zkušených montérů strojních firem se podařilo ing. Svatopluku Pittauerovi přes značné potíže vybudovat a zrekonstruovat

cukrovar v Sokolnicích tak, že první kampaň mohla být zahájena v r. 1947. Rekonstrukce si tedy vyžádala dvě kampaňová období.

Rok 1947 se bohužel vyznačoval katastrofálním suchem a byly oprávněné obavy, že cukrovar v Sokolnicích nebude v této kampani uveden do provozu pro nedostatek vody. Důmyslným zřízením umělé přehrady v korytě Zlatého potoka v Bažantnici a další výstavbou přehrady u filtračních polí, dále pak stálým přítokem vody z pramenů Zlatého potoka podařilo se dosáhnout přítoku 30 vteřin. litrů potřebné vody pro provoz závodu při maximálním denním zpracování 8000 q řepy.

Po těchto zajištěních rozhodla národní správa Akciové společnosti, aby provoz cukrovaru v Sokolnicích byl v kampani 1947 uskutečněn jako kampaň zkušební.

V důsledku tohoto rozhodnutí byla vlastní kampaň zahájena o týden později, tj. až 27. října 1947, a po počátečních nepředvídaných překážkách a dodatečných opravách proběhla vcelku uspokojivě.

Denní průměrné zpracování činilo 7100 q řepy. Kampaň trvala pouze 19 dní a byla ukončena 14. listopadu 1947. Zpracováno bylo 134 tisíc 937 q cukrovky č. v. a vyrobeno 22.459 q surového cukru, který byl zasílán do rafinérií cukru v Břeclavi a Kojetině.

V roce 1948 bylo započato se stavbou správní budovy a obytného domu o čtyřech bytových jednotkách pro zaměstnance. Obě tyto stavby byly dokončeny v letních měsících r. 1949.

Dne 3. června 1948 byl cukrovar znárodněn, dosavadní Akciová společnost pro průmysl cukrovarnický v Brně zrušena a zřízen samostatný národní podnik Cukrovar v Sokolnicích. Při zřízení samostatného národního podniku byl k cukrovaru také přidělen majetek zemědělských dvorů Městečko Trnávka a Diváky včetně lesa a zámku (pouze do 31. 12. 1950).

Pro katastrofální sucha a s tím související neúrodu cukrovky, která byla ještě navíc napadena řepnými škůdci, nebyl cukrovar v r. 1948 v kampaňovém provozu a přijatá řepa z jeho obvodu byla zpracována v sousedních cukrovarech. Převážná většina zaměstnanců-specialistů byla předisponována na výpomoc pro kampaňové provozy v jiných cukrovarech v Čechách a na Moravě.

Velká rekonstrukce a rozšíření závodní vlečky bylo provedeno v r. 1950.

Na podzim 1950 přestal ze zdravotních důvodů vykonávat funkci vedoucího administrativy Evžen Friedl, který v závodě pracoval nepřetržitě od r. 1916 a podílel se na úspěšném komerčním vedení cukrovaru.

Po roce 1950 prošel národní podnik Cukro-

X
var v Sokolnicích mnohými organizačními změnami. Od 1. 1. 1951 byly zřízeny tzv. Slavkovské cukrovary s podnikovým řízením ve Slavkově u Brna a cukrovar byl začleněn do nově utvořeného národního podniku jako závod 02.

V červenci téhož roku odešel ze služeb závodu technický vedoucí ing. Svatopluk Pittauer a nutno přiznat, že se zasloužil nemalou měrou o opětné vybudování a zmodernizování závodu, který se již v té době řadil mezi nejmodernější cukrovary v republice. Po jeho odchodu byl jmenován ředitelem cukrovaru Josef Svatoň, první dělnický ředitel, a působil až do ledna 1952. Ve funkci ředitele jej vystřídal Miroslav Nešpor.

Od ledna 1953 byl znovu zřízen samostatný národní podnik Cukrovar v Sokolnicích, podřízený ministerstvu potravinářského průmyslu prostřednictvím Východomoravského cukrovarského trustu se sídlem v Brně.

Po odchodu Miroslava Nešpora v dubnu 1957 se stal ředitelem Valentin Halásek a 1. května téhož roku byl cukrovar v Sokolnicích začleněn do nově utvořeného národního podniku Brněnské cukrovary, nejprve jako závod 05, později jako závod 07. Od 1. 8. 1962 byl pověřen vedením cukrovaru nynější ředitel Zdeněk Rozbořil.

Zrušením Brněnských cukrovarů 1. dubna 1963 vznikl nový národní podnik Jihomoravské cukrovary se sídlem ve Starém Městě u Uherského Hradiště, který sdružoval celkem 17 cukrovarů. Cukrovar Sokolnice se stal součástí nového národního podniku jako závod 12 a je jím dodnes.

Po obnovení a modernizaci cukrovaru v letech 1945–1949 se závod zkonsolidoval a průběh všech kampaní měl vzestupnou tendenci.

Závod se v celostátních soutěžích umísťoval po řadu let vždy na prvních místech a vykazoval velmi dobré ekonomické výsledky. Velkou zásluhu na těchto úspěších měl kádr stálých pracovníků všech kategorií, kteří s velkým zájmem a obětavou prací přispívali k dobrému jménu závodu.

V rámci další postupné modernizace závodu zasluhuje zmínku zabudování nového varostroje v r. 1958, jehož montáž provedli zaměstnanci závodu. V témže roce byl zakoupen lokotraktor pro posun na vlečce. Do té doby jej obstarávaly dvě staré parní lokomotivy. Ve vlastní akci byl v r. 1960 vybudován nový povrchový splav na uložení 25–30 tisíc q řepy.

Největší modernizace závodu započala v roce 1963, kdy byla v I. etapě zabudována typová epurační linka, která nahradila starou, pře-tržitou I. a II. saturaci. Tato epurační linka je

kontinuální a sestává z předčeříče Tybenský-Kohn-Vašátko a navazuje na princip Brieghel-Müller. Současně s výstavbou I. saturace byla rekonstruována i přetržitá II. saturace na saturaci kontinuální. Výrobu těles epurační linky provedly podnikové dílny Pražských cukrovarů v Čakovicích. Demontáž starého zařízení a montáž nového provedli zaměstnanci závodu. Dnes se dá říci, že typová epurační linka je prvním závažným zásahem do technologického zpracování cukrovky a je velkým přínosem v modernizaci a mechanizaci cukrovaru.

V r. 1964 byla započata v návaznosti II. etapa zabudováním dekanteru typu DOOR o obsahu 128 m³, výrobek z Lidové republiky polské, tři vakuových filtrů Sangerhausen – každý o ploše 20 m², výrobek z Německé demokratické republiky.

Souběžně s montáží tohoto zařízení byla rekonstruována a rozšířena dosavadní trafostanice. Dále byly instalovány 2 kompresory ČKD LV 650, z nichž jeden slouží jako vývěva a druhý jako uhličitka.

Příští rok byly zabudovány dva naplavovací filtry Herkules, dodané rakouskou firmou, které nahradily čtyři kalolisy Kroog pro dofiltraci I. saturační šťávy. Současně byly na I. saturaci instalovány měřicí přístroje vodivosti a pH – výrobek západoněmecké firmy Elektrofact. Tyto mě-

řící přístroje velmi přispěly k uklidnění práce na epurační lince, a tím vlastně i celého provozu.

V r. 1966 byla provedena rekonstrukce staré difusní stanice výměnou za kontinuální difuzi DdS. Současně byla rekonstruována celá řepná cesta od splavů až po řezačky postavením nové čerpací stanice a řepného mostu. Byl zabudován třetí naplavovací filtr Herkules a úplně automatizovaná regulace měření vodivosti a pH na I. a II. saturaci. Po ukončení všech těchto úprav bylo při kampaňových provozech zjištěno, že slabým článkem pro chod závodu je kotelna, jejíž výkon i po některých úpravách nezaručoval plné vytižení kapacity strojního zařízení závodu. Jedním z opatření pro snížení zatížení kotelny bylo zabudování změkčovací stanice na lehkou šťávu v r. 1968.

Vzhledem k tomu, že řepné splavy, které slouží od r. 1925, již nevyhovují dnešním zvýšeným požadavkům pro uskladnění cukrovky a jejich stav se rok od roku zhoršuje, bylo v roce 1969 započato s výstavbou zpevněné ukládky cukrovky včetně plavicích kynet. Po dokončení této výstavby v r. 1970 bude zajištěno uložení veškeré řepy po ose přímo v závodě, čímž odpadne dvojitá manipulace a poškozování řepy. K vršení řepy na nově vybudované zpevněné ukládce a odstraňování nečistot byl ze Sovětského svazu zakoupen nakladač zn. BUM.

Od roku 1969 je/výstavbě nová kotlová jednotka na mazut, která má být dokončena a uvedena do provozu v roce 1971.

úprav strojně technol. zařízení.

Po odchodu ředitele Zdeňka Rozbořila v roce 1972 byl vedením cukrovaru pověřen ředitel Bohumil Petřík. I nadále pokračováno v rekonstrukci a modernizaci závodu a to v roce 1972 realizovaná rekonstrukce oblouků závodní vlečky a v roce 1975 zabudovány na úseku vodního hospodářství ke dvěma další tři dvoustupňové lamelové usazovákky.

V roce 1976 odešel ze služeb cukrovaru ředitel Bohumil Petřík a ředitelem jmenován dosavadní vedoucí výroby Miroslav Suchomel. Vedoucím výroby jmenován Ing. Otto Fojtl.

V letech 1978-1980 realizovaná velká rekonstrukce kolejiště závodní vlečky spojená s výstavbou kolejové váhy a depa pro lokotraktor. Souběžně provedena generální rekonstrukce varny vč. automatických odstředivek, na řepné lince zbudování dvou lapačů SOKOLOVO a dvou lapačů chrástu. Instalovaná automatika některých důležitých stanic a vybudován centrální veřín. V rámci daných finančních invest. a provozních kvot pokračováno v realizaci dalších úprav a

Jak již dříve uvedeno, byly od roku 1928 ekonomickou součástí cukrovaru dvory "Vladimírov" a "Ovčárna" o celkové výměře 235 ha. V tehdejší době byly dvory dobrým přínosem pro hospodaření cukrovaru a příznivě ovlivňovaly jeho fin. výsledky. Cukrovar používal potahů a různých služeb dvorů naproti tomu se prováděly v dílnách cukrovaru veškeré opravy hospodářských strojů, inventáře a budov pro zemědělství. Na pozemcích se pěstovala s velmi dobrým výsledkem šlechtěná osiva, zvláště obiloviny, semeno řepy cukrovky a semeno vojtěšky "Moravské krajové". Byla zřízena čistící stanice osiv a přečistěná osiva byla prodávána i akcionářům cukrovaru.

Od začátku byl na dvorech zaveden chov hovězího dobytka červeno-strakatého s úředně prováděnou kontrolou užitkovosti. Nejlepší kusy byly vystavovány na hospodářských výstavách a prodávány na aukcích za výhodných finančních podmínek.

Za zmínku stojí, že v roce 1928 vyhořela na dvoře "Vladimírov" kůlna na uskladnění hospodářských strojů a část stodol v délce 31 m. V kůlně padla za oběť ohni část strojů a ve stodolách značné množství slámy.

Za válečných událostí v dubnu 1945 utrpěly oba dvory velké ztráty hlavně na dobytku, a polní práce byly velmi ztíženy pro nedostatek pracovních sil a potahů. Po skončení druhé světové války bylo nutno co nejdříve doplnit základní stavby dobytka a potahů.

Provedenou revizí I. pozemkové reformy v roce 1948 byla výměra obou dvorů snížena pouze na 178,61 ha zemědělské půdy. Na dvoře "Vladimírov", který byl do té doby bez elekt. proudu, byla v roce 1949 provedena rozsáhlá elektrifikace. V rámci celostátních akcí pro plynulé zásobování masa byla na dvoře "Vladimírov" zřízena výkrmna vepřů a drůběžárna, poději na dvoře "Ovčárna" dokrmna mšedého skotu s velmi dobrými výsledky.

Stálý kádr zaměstnanců tvořilo několik rodín, které žily na dvorech několik desetiletí. Pro nedostatek pracovních sil na odlehlém dvoře "Vladimírov" bylo nutno při sklizňových pracích organizovat brigády z řad zaměstnanců cukrovaru, brněnských závodů, úřadů a škol, aby úroda byla včas a beze ztrát sklizena.

Dnem 1. ledna 1965 v rámci delimitace byly dvory "Vladimírov" a "Ovčárna" předány Jednotnému družstvu zeměděl. v Sokolnicích.

Rozsáhlá modernizace a rekonstrukce cukrovaru měla jediný cíl - zvýšení výroby a zlepšení kvality vyrobeného cukru, zvyšování produktivity práce, snižování výrobních ztrát a fyzicky náročné lidské práce ve výrobním procesu.

Tato skutečnost měla velmi příznivý vliv a výrazně zapůsobila na výrobní a ekonomické výsledky cukrovaru. Sokolnický cukrovar se tak řadil mezi nejmodernější surovarny nejen v rámci podniku v Uherském Hradišti, ale i v celé republice. Po řadu let se v podnikových a rezortních soutěžích střídavě umísťoval na předních místech a dosahované velmi dobré výrobně-ekonomické výsledky, byly vždy vysoko hodnoceny a uznávány. Cukrovar trpěl dlouholetým chronickým nedostatkem pracovních sil, zvláště kvalifikovaných řemeslníků a odborníků. Tento citelný nedostatek musel být v zájmu docílení přijatelných výsledků nahrazován velkým úsilím, odborností a nadšením technicko-výrobního vedení a ostatních pracovníků.

V důsledku tradiční kvalitní výroby /v "60" letech po tři kampaně exportován surový cukr do Rakouska a Itálie/, posledních několik kampaní vyráběl kromě surového cukru ještě cukr afinádní. Afinádní cukr pytlován a expedován v tuzemsku do pivovarů a vyroben krmiv pro zemědělství. Cukr surový tradičně dodáván od "60" let volně ložený nákladní autodopravou do rafinerií Břeclav, Bedihošť, Hodonín, Slavkov u Brna, Uherské Hradiště, Všetuly a někdy do Čech.

Během roku 1987 odešel ze služeb cukrovaru ředitel Miroslav Suchomel a novým ředitelem jmenován Ing. Jiří Kryštof.

Listopadové události v roce 1989 a tím následně vzniklé změny politicko-ekonomických poměrů velmi negativně zasáhly a

ovlivnily další poměry a situaci cukrovaru. Jak se později ukázalo přímo osudově.

V druhé polovině roku 1990 oslavil cukrovar v Sokolnicích jubileum "150" let svého trvání. Vlastní oslava nebyla adekvátní tomuto významnému a vzácnému jubileu a byla poznamenána celkovou atmosférou a děním, nejistoty a předtuchy o další existenci cukrovaru. Rovněž následná podzimní kampaň probíhala v tomto duchu. Její provoz provázely časté poruchy strojně-technologického zařízení a dosažené výrobně-ekonomické výsledky byly poněkud nižší proti dřívějším.

Různé osobní a podnikatelské zájmy, názorová neshoda pro vytváření a realizaci perspektivní struktury jednotlivých cukrovarů v rámci státního podniku v Uherském Hradišti a absolutní nezájem všech dalších kompetentních míst, to vše bylo rozhodující pro zastavení další výroby a provozu a jeho konečnou likvidaci.

Po "150" letém trvání a provozu cukrovaru byla provedena v průběhu let 1991, 1992 až do poloviny 1993 demontáž a likvidace. Strojně-technologické zařízení převážně odprodáno do jiných cukrovarů a zbývající strojní zařízení včetně budov, bytů a pozemků odprodáno nástupnické firmě. Byla tak opět zlikvidována malá součást z té velké, tradiční a národohospodářsky významné součásti cukrovarnického průmyslu. Jeho ekonomický přínos spočíval především v tom, že zpracovával domácí surovinu-řepu a že pro vlastní výrobu cukru nepotřeboval téměř dovážené hmoty. Nehledě k tomu, že poskytoval jistotu a obživu určitému okruhu občanů, jak

místních, tak z okolí.

Za "150" let trvání cukrovaru prošlo jeho provozem nespočetný počet pracovníků všech kategorií mnoha generací. Proto je povinností vyzvednout vysokou pracovní morálku a poctivost všech bez rozdílu. Přistupovali k práci s pocitem odpovědnosti, i když často z& ztížených pracovních podmínkách. Prožili mnohé radosti i mnohá zklamání, ale zůstali vždy dobrými a věrnými cukrovarníky. Bohužel těm posledním osud určil být bezmocnými svědky likvidace cukrovaru v Sokolnicích.

ooo O O O ooo

Otto Fojtl

ekonom v.v.

1 9 9 3